

"העולם הזה" שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03243386. תאריך: 136 • מען מכרזי: "עוזמפרס" • מודפס ב"הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רח' בן-אביגדור • הפצה: "גד" בע"מ • גלופות: צינקונרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנית: יוסף שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מח' המודעות: רפי זכרונן • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קרא ירי.

להאמין כי מקורי-המידע שלו פעל בתום-לב, מסר מידע מהימן ולא ניצל אותו לרעה. מי שבא לתבוע מן העיתונאי שמירה על חובה זו, מן הדין שתהיינה לו ידיים נקיות.

לפני שבועיים עמדנו לפני הכרעה קשה ביותר. היה עלינו להחליט אם להגן על מקורי-המידע, או להיפך, לחשוף אותו. נדמה לי שזוהי הפעם הראשונה בתולדות העולם הזה שהוחלט לגלות מקורי-המידע. הדברים נוגעים למיודענו, ח"כ שמואל ("סמי") פלאטו-שרון.

לפני שלושה חודשים פירסם העולם הזה סקופ: שרבים מן המועמדים החשובים ביותר בבחירות לעיריות ולמועצות המקומיות פנו אל פלאטו-שרון בבקשה שיתרום להם סכומים נכבדים. סיפרנו (העולם הזה 2139) כי שיחותיו של פלאטו עם אנשים אלה הוקלטו בחשאי, ואף מסרנו קטעים מן התמליל.

כנהוג בעיתון הגון, פנינו אל בעלי-שיחו של פלאטו בהקלטות, וביקשנו את תגובתם. רבים מהם — אך לא כולם — הכחישו את הדברים.

חובה קדושה היא לעיתונאי להגן על מקור של מידע. בעשרת הדיברות של המיקצוע, זהו הדיבר הראשון. זהו צו של הגינות, וגם צו של הגיון. מבחינת ההגינות, מן הראוי שאדם, המוסר בסוד דברים לעיתונאי, יוכל לסמוך על כך שסודו יישמר. מבחינת ההגיון, אין העיתונות יכולה למלא את תפקידה אם לא תקבל מידע רצוף ממקורות רבים, ואם לא יהיה ביטחון שהסודיות תישמר, ייסתמו המקורות. אם אכן ממלאה העיתונות תפקיד חיוני בחברה הדמוקרטית, תפקיד שאינו פחות חשוב מזה של הזרועות השונות של השילי-טון, כי אז חובה היא להגן על זכותו של עיתונאי לשמור את מקורות-המידע שלו בסוד.

מבחינה מישפטית, לא הובטחה זכות זו מעולם. הכנסת סירבה לחוקק חוק המבטיח זכות זו, ודחתה, בשעתה, הצעת-

פלאטו בכינוס ערבי גרוזיה
מה מחייבת האתיקה המיקצועית?

הכתבה הסתיימה במילים אלה: "מרבית הקולות שנשמעו בהקלטות וזהו עליידי חברי-המערכת, ששוחחו כבר עם האישים הללו בטלפון או בעליפה בהודמנויות אחרות, הלכחשות המוחלטות, ובמיקרים רבים הנרגזות, של המועמדים לבחירות, מעוררות תמיהה רבה — אלא אם כן זוייפו ההקלטות ביד אמן."

גם אחרי הפירסום הכחישו רוב האישים בזעם שביקשו כסף מפלאטו. שלמה (ג'יצ'י") להט, אשר ("ארתור") בן-נתן וג'ק אמיר טענו שאין שום אמת בדבריהם. לכן פירסמנו, בשבוע שלאחר מכן, כתבה נוספת בשם "אמיית או מזוייף?" (העולם הזה 2140), והודענו: "לפיכך החליט העולם הזה להקדיש את השבוע הקרוב לביורר יסודי של העניין. מנוי וגמור עימנו למסור לציבור בשבוע הבא את המסקנות המתחייבות, בצורה חד-משמעית." כוונתנו היתה לקבל לידינו את ההקלטות

חוק שהגשתי לכנסת, כאשר הייתי חבר בה. אך היו שופטים שהעזו לקבוע הלכה. כך, לפני שנתיים, החליט שופט-השלום ישראל כרמל, במישפטו של כתב העולם הזה, שהוא מכיר ב"חסיון יחסי של עיתונאי", ולא חייב אותו לגלות את מקורות-המידע שלו (העולם הזה 2041). אך כל חבר של מערכת העולם הזה מוכן בכל עת ללכת לבית-הסוהר, אם יחייב אותו לגלות את מקורות-המידע. לגבינו זה מובן מאליי.

"אלא אם כן זוייפו..."

אדם חובה זו אינה תלויה על בליי מה. היא מבוססת על אמון הדדי. כלומר: מקורי-המידע צריך להאמין לעיתונאי שזה ישמור את זהותו בסוד — והעיתונאי צריך

לידיעת המישטרה והציבור. קשה לעקוב אחרי החישובים של אדם כמו פלאטו-שרון, לשם מה מסר את ההקלטות לפירסום? איזה רווח ביקש להפיק מפירסום זה? ומה קרה בינתיים, ששיכנע אותו לשחק מישחק מורז זה? איזה רווח הוא מבקש להפיק כעת מהכחשת הדברים? ואם רצה להכחיש — מדוע לא הכחיש את הדברים למחרת הפירסום, אלא רק כאשר פנתה אליו המישטרה?

אני יכול להעלות על דעתי כמה אפשרויות, כולן בלתי-נעימות. אני רוצה להעלותן בשלב זה על הגייר, כל עוד אין הוכחות לכך.

שלמה להט מסר אף הוא עדות במישטרה. אין הוא מכחיש שהיתה לו שיחה עם פלאטו-שרון, המתאימה לתמליל שבידי העולם הזה. אולם הוא מכחיש קטע אחד בהקלטה שהושמעה באוזנינו. זהו הקטע שבו ביקש, כביכול, כסף מפלאטו.

נובע מן הדברים שההקלטה כולה אינה מזוייפת. יתכן שזוייף קטע אחד ממנה, ואפשר להעלות על הדעת אפשרויות נוספות.

ביזיון

הכנסת

עיתון, החושף פגעים חברתיים, חייב לפרסם מידע בעל חשיבות ציבורית, בלי קשר לטיב המקור שלו. כמו המישטרה, מקבלת העיתונות לא פעם מידע ממקורות מפוקפקים ביותר, אם יש לו חשיבות ציבורית, מן הדין לפרסמו.

אולם אין העיתונות רוצה וצריכה לשמש מכשיר בידי אנשים מפוקפקים, לשם השגת יעדים מפוקפקים משלהם. כאשר עיתון מרגיש שהוא נוצל לרעה, לשם מטרות נסתרות, עליו לגלות — לדעתנו — את

פלאטו-שרון עם אשר בן-נתן
מתי מותר לעיתונאים לגלות מקור?

מלוא הפרטים. כך החלטנו לעשות הפעם. גם כפרשה זו מתעוררת, עתה, בעיית החסינות של חברי-כנסת בכל חריפותה, אם מסרב פלאטו להמציא למישטרה את ההקלטות המצויות בידו — ואף מכחיש בצורה צינית את קיומן, אחרי שהוא עצמו השמיע אותן בנוכחות עדים — הרי אין בידי המישטרה, כנראה, הכוח להכריח אותו. החקירה עלולה להתקל בקיר אטום. כמו פרשת חברי-הכנסת אולמרט (ראה כתבה), מטיל גם עניין זה אור על החסינות הפרלמנטרית — מוסד שנוצר למען השמירה על ערכים חיוביים, והמנוצל עתה לרעה, במידה גוברת והולכת. עליידי אני שים מפוקפקים שחדרו, בדרכים שונות, לפרלמנט הישראלי. מתקבל הרושם שהולך ומישטשש ההבדל בין העולם הפרלמנטרי ובין העולם התחתון, וכי שיטות הלקוחות מהווי של מילחמת-כנופיות מופעלות כיום, בחסות החסינות של המוסד שזיה צריך לשמש סמל לטוהר-המידות ודוגמה לאזרחות טובה.

אין קו"כ יכול להתנחם בכך שזה נוגע לעומץ חברי-כנסת, וכי האחרים הם בסדר. אם כך קודה כנסת, והיא עוברת על כך בשתיקה, שום דבר בה אינו בסדר.

לוי אשכול